

עפ"ג 21523/08/15 - מדינת ישראל נגד עיסאם ענאתי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 21523-08-15

לפני כב' השופטים - י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

עיסאם ענאתי (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד מוחמד מחמוד

פסק דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופטת דנה כהן-לקח) מיום 28.6.2015 בת"פ 38126-05-15, לפיו נגזר על המשיב עונש מאסר בפועל למשך חמישה חודשים מיום מעצרו, ומאסר על תנאי.

הערעור על קולת העונש מתייחס לתקופת המאסר בפועל שנגזרה על המשיב.

ההליכים בבית-משפט קמא:

2. המשיב הורשע, על פי הודאתו, בעבירה של ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274(1)+(2)+(3) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ובעבירת התפרעות לפי סעיף 152 לחוק.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 17.5.2015 בשעות אחר הצהריים המאוחרות, באזור שער שכם בירושלים, כמחאה על מצעד הדגלים שהתקיים לציון יום ירושלים, החלה התפרעות של עשרות צעירים. במסגרת ההתפרעות, יידו המתפרעים אבנים ובקבוקי זכוכית אל עבר כוחות המשטרה אשר נערכו באזור דרך שכם.

במהלך ההתפרעות, בשעה 19:40 או בסמוך לכך, הרים המשיב שתי אבנים ביד ימין, ויידה אותן לעבר כוח משמר הגבול, אשר חסם את רחוב דרך שכם.

במעשיו האמורים ניסה המשיב לתקוף שוטרים בעת מילוי תפקידם, במטרה להכשילם בתפקידם, תוך שהוא מזוין בנשק קר, ובצוותא של שניים או יותר, ובכוונה להפריע לשוטרים במילוי תפקידם. כן השתתף המשיב בהתקהלות אסורה שהתחילו לבצע בה את מטרתה בהפרת השלום ויש בה כדי להטיל אימה על הציבור.

3. בבית משפט קמא טענה המערערת למתחם ענישה בין 6 ל- 15 חודשי מאסר בפועל, וביקשה לגזור על המשיב עונש מאסר בפועל באמצע המתחם.

המערערת התייחסה בטיעוניה לעונש הקבוע בחוק לעבירה של תקיפת שוטרים - החל מעונש מינימום ועד חמש שנות מאסר. כן טענה לנסיבות מחמירות בשל כך שמדובר באירוע מצעד דגלים בעיר העתיקה ביום ירושלים, התפרעות שכללה השלכת בקבוקים. לגבי העונש בתוך מתחם הענישה, ביקשה להתחשב לקולא בהודאתו של המשיב, אשר לקח אחריות למעשיו, ולחומרה בעברו הפלילי של המשיב ובכך שלא מדובר בבחור צעיר אלא באדם בן 28 שנים. כן טענה כי מדובר ב"מכת עיר" וכי יש צורך במסר מרתיע, הן כלפי המשיב והן כלפי אחרים, ובמסר חיובי כלפי השוטרים.

4. ב"כ המשיב טען למתחם ענישה בין חודשי מאסר קצרים בפועל ועד שמונה חודשים, וטען כי העונש הראוי בתוך מתחם הענישה הינו חודשיים מאסר.

בטיעוניה התייחס להודאתו של המשיב, בהזדמנות הראשונה, שהיה בה חיסכון בזמן שיפוטי ולקיחת אחריות, מבלי שהובטח למשיב דבר. לדבריו מדובר בבחור בן 28, נשוי, אב לילדה קטנה ואישתו בהריון. כן ציין כנסיבה לקולא את היותו של המשיב במעצר בחודש הרמדאן. בנוסף ציין כי איש לא נפגע ולא נגרם נזק ממעשיו של המשיב.

לטענת ב"כ המשיב, הענישה הנוהגת איננה תואמת את מתחם הענישה שטוענת לו המערערת. לדבריו בתי המשפט גוזרים עונשים של כ- 3 חודשי מאסר. אמנם למשיב יש עבר פלילי, אולם מצבו בעת העבירות הקודמות היה שונה, אז לא היה נשוי.

5. בגזר דינו קבע בית-משפט קמא מתחם ענישה, לעבירות בהן הורשע המשיב, בין מספר בודד של חודשי מאסר בפועל ועד 13 חודשים.

בית המשפט התייחס לנסיבות האירוע, וקבע כי נטילת חלק בידי אבנים לעבר כוחות משטרה, במהלך התפרעות רבת משתתפים, במועד רגיש כמו יום ירושלים, טומנת בחובה סיכון ברור לחיים ולגוף של העוסקים במלאכת איכפת החוק, וכן פגיעה ממשית בסדר הציבורי ובעקרון שלטון החוק.

מאידך, ציין, כי איש מהשוטרים לא נפגע, ואמנם ההתפרעות אירעה במועד רגיש יחסית, אך מיקוד ההתפרעות לא היה במקום מיוחד כגון הר הבית.

לגבי מדיניות הענישה הנוהגת בעניין מתחם הענישה, ציין בית-משפט קמא כי בתי המשפט נוהגים להטיל עונשי מאסר מאחורי סורג ובריה, והפנה לפסיקה שבין מספר חודשי מאסר ועד 13 חודשים. בית המשפט ציין כי לא מצא מקום

לחרוג ממתחם זה לקולא או לחומרה.

לגבי העונש המתאים בתוך המתחם, התייחס בית המשפט לכל הנתונים שהביאו לפניו הצדדים, כמפורט לעיל, וקבע כי עונשו של המשיב יועמד מעל לרף התחתון של מתחם הענישה.

לפיכך כאמור, גזר בית-משפט קמא על המשיב עונש מאסר בפועל למשך חמישה חודשים, ולצדו מאסר על תנאי.

טיעוני הצדדים בערעור:

6. המערערת טוענת כי טעה בית-משפט קמא במתחם העונש שקבע, בהתחשב בנסיבות המחמירות של האירוע - ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, על דרך של יידוי אבנים לעבר כוחות משטרה, במסגרת התפרעות חמורה, במקום רגיש בעיר העתיקה, ביום רגיש הוא יום ירושלים, במסגרת מצעד הדגלים המסורתי.

כן טוענת המערערת, כי טעה בית המשפט במקמו את העונש ההולם בשליש התחתון של מתחם הענישה. לטענתה, העונש שנגזר על המשיב אין בו כדי לתת מענה לשיקולי ההרתעה הקבועים בחוק ולנסיבות המחמירות שמקומן בתוך מתחם הענישה, ובהן גילו המבוגר של המשיב ועברו הפלילי, שהיו ממן העניין.

המערערת טוענת כי העונש שגזר בית-משפט קמא על המשיב, אינו מבטא את חומרת המעשים, כפי שקבע בית המשפט - התפרעות במועד רגיש ו"נטילת חלק בהתפרעות ויידוי אבנים לעבר שוטרים טומנת בחובה סיכון ברור לחיים ולגוף של העוסקים במלאכת איכפת החוק, וכן פגיעה ממשית בסדר הציבורי ובעקרון שלטון החוק".

נטען עוד כי השיקולים לקולא שמנה בית-משפט קמא, ובהם היותו של המשיב אב לילדה קטנה, העובדה שהיה כלוא בחודש הרמדאן ושה מאסרו הראשון, אין בהם שיקולים של ממש להקל בעונשו, לאחר שבחר לנהוג בצורה עבריינית, אלימה ומסוכנת.

נטען גם כי העובדה שבעבר, בהרשעותיו הקודמות, בחר בית המשפט להעדיף את שיקולי השיקום, אין בה כדי להצדיק הקלה בעונשו גם באירוע הנוכחי.

אשר לעונש בתוך מתחם הענישה, נטען כי גילו המבוגר יחסית של המשיב ועברו הפלילי, הכולל עבירות אלימות כלפי שוטרים, ממקמים את המשיב מעל אמצע מתחם הענישה.

המערערת טוענת כי עונש של חמישה חודשי מאסר, בנסיבות העניין, אינו הולם את חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, אין בו כדי להגן על האינטרס המוגן העומד בבסיס העבירות, ואין בו כדי להרתיע. לטענתה, התוצאה העונשית מחטיאה את מטרות הענישה המתחייבות ממעשיו של המשיב.

המערערת טוענת עוד, כי בזמנים אלו, מדיניות הענישה הראויה הינה מאסר בפועל ממושך הרבה יותר. לדבריה, סעיף 274 לחוק, שעניינו תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, קובע עונש מינימום של שלושה חודשי מאסר, והדבר מלמד על החומרה בה רואה המחוקק עבירה זו.

7. ב"כ המשיב חזר על טענתו לפיה הענישה הנוהגת בעבירות דומות הינה כשלושה חודשי מאסר בפועל. לדבריו, בשנה האחרונה חלה החמרה בענישה, לארבעה או חמישה חודשי מאסר בעניינם של בגירים. לדבריו, בית-משפט קמא לא טעה כשהעמיד את עונש המאסר על חמישה חודשים, וגם אם ראוי היה לקבוע עונש מאסר של שישה חודשים, לא מדובר במתחם ההתערבות של בית משפט שלערעור.

לטענת ב"כ המשיב, גם לגירסת המערערת, לפיה מתחם העונש ההולם עומד בין שישה לחמישה-עשר חודשי מאסר, אמצע המתחם, אותו ביקשה המערערת, עומד על שבעה-שמונה חודשים, וההפרש אינו מצדיק התערבות. לדברי ב"כ המשיב, במקרה זה ישנן נסיבות מקלות, והעונש שנגזר על המשיב מאוזן וראוי.

דין והכרעה:

8. לאחר שמיעת טעויו הצדדים ועיון בחומר שהוצג לפנינו, אנו סבורים כי העונש שנגזר על המשיב סוטה מרמת הענישה הראויה בנסיבות העניין, באופן המצדיק התערבות ערכאת הערעור.

9. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, יש להתייחס לערכים המוגנים ביסוד העבירות - הגנה על שלום הציבור ובטחון; שמירה על הסדר הציבורי; הגנה על שלמות הגוף ושמירת החיים. כמו כן יש להגן על אנשי כוחות הביטחון, העושים לילות כימים להגנה על הציבור, לעיתים תוך סיכון חייהם.

כבר נפסק, לא אחת, כי הסיכון הנשקף לביטחון הציבור מאירועי אלימות קשים, של ידיו אבנים, ובכלל זה - לעבר שוטרים או כוחות הביטחון, מחייב הטלת ענישה מחמירה, בפרט כאשר הדבר נעשה על-רקע לאומני-אידאולוגי. כן נפסק, כי אבן מהווה נשק קר ופגיעתה עלולה לגבות מחיר דמים. משנה חומרה יש לראות בביצוע העבירות האמורות כלפי אנשי אכיפת החוק אגב התפרעויות רבות משתתפים, שכן באירועים אלו מתווסף גורם של התרסה נגד שלטון החוק ומרות המדינה, מוגבר החשש מהסלמת האלימות עד כדי סיכון בפגיעות בגוף או בנפש, וגורמי אכיפת החוק נתקלים בקושי של ממש בהשלטת הסדר הציבורי. על-כן נדרש, כי בעבירות אלו תוטל ענישה מחמירה, זאת הן משיקולי גמול והוקעת המעשים, הן מטעמים של הגנה על ביטחון הציבור מפני הסיכון הממשי הנשקף ממבצעי המעשים, והן מטעמים של הרתעה אפקטיבית - אישית וכללית.

אשר לנסיבות ביצוע העבירות - ענייננו באירוע חמור של התפרעות ותקיפת שוטרים, אירוע שיש בו נסיבות מחמירות: המקום - התפרעות באזור העיר העתיקה בירושלים, שער שכס; המועד - יום ירושלים; הזמן - מצעד הדגלים בו משתתפים מאות ואלפים לציון יום ירושלים; המתפרעים - עשרות צעירים אשר מיידיים אבנים ובקבוקי זכוכית לעבר כוחות המשטרה. גם חלקו של המשיב חמור - ידיו שתי אבנים לעבר כוח משמר הגבול. המשיב ניסה לתקוף את השוטרים, כעולה מכתב האישום, ולמזלו, ולמזלם, מזימתו לא צלחה.

אשר לענישה הנוהגת - אכן, כפי שצוין ב"כ המשיב, בעבר ניתנו בעבירות דומות גזרי דין של שלושה חודשי מאסר. אך לצידם, ניתנו גם עונשים חמורים יותר, הכל לפי נסיבות העניין.

כך, למשל, בעפ"ג 15980-07-15, **מדינת ישראל נ' אחמד עוויסאט** (16.7.15), נגזר על הנאשם בבית משפט

השלום עונש מאסר של שלושה חודשים ויום אחד לריצוי בפועל ומאסר על תנאי, בגין השתתפות בהתפרעות ויידוי אבנים לעבר שוטרים. מדובר היה בנאשם בן 22, ללא עבר פלילי. בית משפט שלערעור החמיר בעונשו של הנאשם והעמיד את המאסר על שישה חודשים. בגזר דינו קבע בית המשפט:

"מדובר באירועים בהם מותקפים שוטרים אך בשל מילוי תפקידם כדין, על ידי המון פורע המשליך לעברם אבנים, ובתקופה האחרונה נוספו זיקוקים המכוונים לעברם. השוטרים, האמונים על בטחון הציבור והאמורים לשמור על זכויות הציבור, נחשפים לסכנה של ממש, ועל כן האינטרס הציבורי דוחק נסיבות אישיות. כפי שאיזכרה המערערת, פגיעות מסוג כזה צריכות להיתקל בקיר ברזל של אפס סובלנות. האינטרס הציבורי מחייב ששוטרים יוכלו למלא תפקידם ללא מורא ופחד, מדיניות של ענישה מכבידה ומרתיעה בגין אלימות כנגד שוטרים משרתת אינטרס זה ועל כן היא ראויה... כל אלה מחייבים ענישה מחמירה וקפדנית כלפי אלה המבקשים לפגוע בשוטרים הממלאים תפקידם כדין, במיוחד באירועים בהם נעשה שימוש באבנים, זיקוקים או חפצים אחרים..."

בעפ"ג 33871-01-15, 54348-01-15, **מדינת ישראל נ' אשרף עזאיזה** (16.4.2015), נדון עניינו של נאשם, שהורשע בתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ובעבירת התפרעות, בכך שיידה אבנים לעבר שוטרים, שאחת מהם פגעה בשוטר. מדובר בנאשם נטול הרשעות קודמות, שבית משפט השלום גזר דינו למאסר של שלושה חודשים ויום, מאסר על תנאי וקנס, לאחר שקבע את מתחם הענישה בין שלושה לחמישה-עשר חודשי מאסר. בערעור ציין בית המשפט כי ייתכן שהיה מקום לקבוע מתחם ענישה שתקרתו גבוהה יותר, ומכל מקום, לא היה מקום לגזור עונשו של הנאשם על הצד הנמוך של המתחם. בית המשפט העמיד את עונשו על שבעה חודשי מאסר בפועל.

בעפ"ג 30191-02-15, **מדינת ישראל נ' אמג'ד אגרוף** (31.3.2015), הועמד מתחם הענישה, באירוע התפרעויות אלימות ויידוי אבנים וחפצים שונים בהר הבית, בין שבעה לבין שמונה-עשר חודשי מאסר, ועונשו של הנאשם הועמד, בערעור, על אחד-עשר חודשי מאסר, שלהם נוספו, במצטבר, שלושה חודשי מאסר, מהפעלת מאסר על תנאי שניתן בתיק קודם בו הורשע.

10. לכך יש להוסיף את העובדה שהתפרעויות, תקיפות שוטרים ויידוי אבנים ובקבוקים הפכו לתופעה נפוצה בירושלים, וכפי שציינה המערערת הם מהווים "מכת עיר".

עתה, ביום מתן פסק דין זה, ניתן אף לומר כי הפכו ל"מכת מדינה".

לאחרונה אף קבע המחוקק הוראת חיקוק בעניינם של מידי אבנים וחפצים לעבר שוטרים, העושים כן במטרה להפריע להם במילוי תפקידם, בהעמידו את העונש המקסימלי על חמש שנות מאסר (סעיף 275א לחוק); ואולם, מובן כי פסק-דין זה אינו מתייחס לתיקון החקיקה.

11. בנסיבות אלה, מתחם הענישה שביקשה המערערת לקבוע, מאסר בפועל בין שישה לבין חמישה-עשר חודשים, הולם בזיקה לנסיבות הספציפיות של האירוע.

יצוין כי אילו נגזר הדין היום, בגין אירוע דומה שהיה מתרחש בימים אלו - הרי שבהתחשב במצב הנוכחי, בריבוי אירועי יידוי אבנים, התפרעויות ותקיפת שוטרים, היה אף מקום לקבוע מתחם ענישה גבוה יותר.

12. אשר לקביעת העונש בתוך מתחם הענישה - לזכותו של המשיב יש לזקוף את הודאתו. לחומרה יש להתחשב בגילו של המשיב, שאינו קטין או על סף קטינות אלא אדם בן 28, בעל משפחה, אב לילדה, שמצופה ממנו להיות שקול יותר מקטינים המעורבים בעבירות דומות. זאת ועוד, למשיב הרשעה קודמת מיום 6.6.2011, בהפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, וכן הרשעה משנת 2002 בעבירה של תקיפת שוטרי כשהעברין מזוין בנשק חם או קר. מדובר בעבירות מאותו סוג, ולכך משמעות רבה בקביעת עונשו של המשיב.

בנסיבות אלה, צדקה המערערת בבקשתה להעמיד את עונשו של המשיב באמצע מתחם הענישה, דהיינו עשרה וחצי חודשי מאסר.

13. מאחר שבית משפט שלערעור אינו ממצה את הדין, ובהתחשב בכך שעל פי גזר דינו של בית-משפט קמא, היה המשיב צפוי להשתחרר השבוע מהמאסר, אנו מקבלים את ערעור המדינה ומעמידים את עונשו של המשיב על תשעה חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו. יתר חלקי גזר דינו של בית-משפט השלום יעמדו בעינם.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים ולשב"ס, ותכין פקודת מאסר מתוקנת לחתימתנו.

יש להסב תשומת לב שב"ס להארכת תקופת המאסר.

ניתן היום, א' בחשוון התשע"ו, 14 באוקטובר 2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, שופט